

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra ANGST

Citation: Knudsen, Jakob: "Martin Luther", i Knudsen, Jakob: *Martin Luther*, 1915, s. 181.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj09val-shoot-idm139983000785088/facsimile.pdf> (tilgået 28. november 2021)

Anvendt udgave: Martin Luther

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

dagtsøvelser, men derimod paa dem, der ellers løb med i hans Liv, fordi han nu var en saadan stor Synder: Vrede og Foragt, Hovmod og Bespottelse og lignende onde Følelser og Tanker. Men nu kom han til at see, at selve hans hellige Tanker og Handlinger var syndige og ugudelige paa Grund af det Formaal, han havde med dem: det var jo ikke andet end Egenkjerlighed altsammen, Formaalet for ham med det hele var jo blot at hjærge sig i Evigheden, slippe for Straf, slippe for en sveden Hale i Helvede, — det var sletikke af Kjerlighed til Gud eller hans hellige Vilje, at han bad og gjorde Bod eller var her i Klo-stret!

Han huskede saa tydeligt den dobbelte Følelse, han havde den forfærdelige Aften, da alt dette var bleven ham klart: Følelsen af, at han da vist nu *var* evig fortabt, og saa den Bevidsthed, at her havde han fat i noget, der var uimodsigelig sandt, det var ikke Skrupler og Indbildninger — nej, det *var* ikke af Kjerlighed til Gud, han var Munk, det var ene og alene af Angst — og han *kunde* ikke andet nu end føle Rædsel for Gud, — skjønt han jo dog engang som Barn havde elsket ham saa inderligt.

Ja, saadan var det blevet, og saadan var det endnu i dette Øjeblik, tænkte Martin.

Aa, og hvordan skulde det kunne hjælpe, at han nu snart blev præsteviet og skulde læse Messe? Hvad havde det hjulpet, at han blev munkeviet? Og da havde de dog alle sagt, da de lykønskede ham bagefter, at nu var han syndefri som et spædt Barn, der lige er bleven døbt.

Han sad atter længe ubevægelig med Hænderne for sine Øjne. — Pludselig tog han dem fra og saae sig forvildet om —

Nej, han turde ikke tænke paa det andet, — dette private, som Prioeren havde sagt til ham, — — og dog var det umuligt at holde Tankerne derfra længere — — det var jo haandgribelig Virkelighed! Prioeren havde sagt, at hans gamle Fader fra Mansfeld sikkert kom til Martins Primitis — hans første Messe; — der var forhandlet med ham derom, og han havde lovet det. Han havde jo, som Martin vidste, mistet to Sønner af Pesten for godt et Aar siden, — men han havde ogsaa en Tid troet sin første-fødte Søn død deraf. Det havde nok hjulpet til at stemme ham mildere. Han havde sagt til en af de Mænd, som

havde forhandlet med ham om nu at give sit Minde til Sønnens fromme Beslutning: »Ja, lad det saa være da! Gud give, det maa blive til Lykke!» — Martin syntes, han kunde høre ham sige de Ord.

Men han maatte nu mindes det frygtelige Brev, han fik fra sin Fader kort efter, at han var gaaet i Kloster: Martin havde narret ham for hans Arbejde og hans Penge og ogsaa for hans Tilfredshed her i Verden. Han vilde ikke see Martin mere.

Hans Fader kunde umulig virkelig tilgive ham, tænkte Martin. Det maatte være for Velanstændigheds Skyld, at han var gaaet ind paa at komme til denne Højtidelighed. — Og hans Fader havde jo faaet Ret! Martin havde jo ingen Ting vundet ved at gaa i Kloster, — skjønt det maatte han vel ikke tænke. — Aa, vilde hans Fader ikke faa Magt over hans Sind, saasnt han saae ham? Hvor kunde han staa for hans Myndighed? — — og alligevel skulde nu Martin holde paa sit, — og, Herre Gud! — han skulde læse sin første Messe i en saadan Tilstand! — —

Mod hans Vilje gled hans Tanker hen til Jomfru Ursula. — Det var jo ulovligt, — hans Skriftefader havde forbudt ham at tænke paa hende — — — Han havde jo syntes, den sidste Gang han saae hende, at sammen med hende fandt han Fred fra Gud, — men at han maatte om ad Klostervejen forat vinde den evigt, forat ikke hans Helvedes-Angst skulde ødelægge den for ham. Men hvis nu den Vej sletikke var den rette — det havde jo intet hjulpet — — Hans Fader fordømte den jo — og hans Fader vilde have givet sit Ja til det Giftermaal, naar han hørte, hvem hun var, og saae hende — — — Nej, nej, nej! — han maatte ikke tænke de Tanker — — Og dog var det den eneste Gang, han havde haft Fred i Gud, siden sin Barndom, det Øjeblik, da han holdt hende i sine Arme — — —

Martin rejste sig med et vildt og forfærdet Udtryk i sit Ansigt, smøgede Munkedragten af sin Overkrop og greb en Reb-Svøbe fra Væggen. Han pidskede sig, saa de knudrede Reb Ivinede ved Slagene, og Bloddraaberne traadte ud overalt paa hans Ryg og Skuldre.

Men hvad kunde det hjælpe, for det lo jo ad ham derhenne? — — han kunde for Svimmelhed ikke ret skjjelne, om det var ham selv, der lo, eller Satan, som atter run-